

Van: mhilders@xs4all.nl

Verzonden: woensdag 29 november 2023 11:13

Aan: bestuursondersteuning; Lambert Verheijen; Erik Keulers

Onderwerp: Vragen ex art 35 RvO van de AWP fractie aan de dijkgraaf en het dagelijks bestuur van het Waterschap Limburg over de ontoereikende hoogwaterbescherming en veiligheidsrisico's voor de dorpen aan de Maas liggende in de gemeente Stein.

AWP-fractie in het Waterschap Limburg

Maastricht, 30 november 2023

Vragen ex art 35 RvO van de AWP fractie aan de dijkgraaf en het dagelijks bestuur van het Waterschap Limburg over de ontoereikende hoogwaterbescherming van de dorpen aan de Maas liggende in de gemeente Stein en de verhoogde veiligheidsrisico's voor de bewoners ten gevolge van de flessenhalswerking van het gebied die wordt versterkt door de pijpleidingen.

Bestemd voor schriftelijke beantwoording

Geachte dijkgraaf, geacht dagelijks bestuur,

Tijdens het hoogwater van juli 2021 zijn er op het traject Maasband-Nattenhoven van de Grensmaas diepe erosiekuilen tot meer dan 10 m in de Maasbodem opgetreden.

Dit traject kenmerkt zich als flessenhals tussen twee verruimingstrajecten van het Grensmaasproject. De flessenhals was destijds nog knellender omdat de verruimingslocaties Maasband en Urmond-zuid nog niet gereed waren. Er lopen drie Air Liquide leidingen in het gebied waar stikstof en zuurstof doorheen lopen. Ook is sprake van een Pall-leiding waarmee nafta getransporteerd wordt. Een extra nafta leiding is gepland door PPS ten behoeve van ondermeer Chemelot. De risico's van de flessenhalsfunctie van het landschap worden versterkt in Meers door de bestaande Air Liquide leidingen voor zuurstof en stikstof en de nieuwe plannen voor een PALL (nafta) leiding. En bij Urmond door een bestaande PALL (nafta) leiding.

Met de erin gelegen leidingen bij Meers en de locaties Urmond-noord en Berg aan de Maas is sprake van een permanent vergroot flessenhalsrisico dat vraagt om extra veiligheidsmaatregelen. Wij vragen ons af of dit veiligheidsbesef wel voldoende bij de bevoegde gezagen en de betrokken bedrijven PPS en Chemelot aanwezig is.

Immers, in 2021 is hier zware schade opgetreden: de leidingen zijn blootgespoeld, dit had een milieuramp kunnen worden in 2021!

De Vlaamse betonnen veerstoep Berg-Meeswijk (zijde Meeswijk) is weggeslagen, en ook bij Berg aan de Maas waren er diepe erosiekuilen in de Maasbedding. Hier staat de residentie Casa Montana (twee woontorens) boven op een steile verdedigde oever.

De bodem is echter onverdedigd. Als de oeververdediging afgeschoven was, had de situatie voor deze residentie zeer ernstig kunnen worden. Ook aan deze risicovolle situatie voor de bewoners is sinds 2021 geen verandering gekomen.

Het traject Maasband-Nattenhoven blijft een flessenhals omdat hier veel cruciale infrastructuur bij elkaar komt (leidingen met gevaarlijke stoffen in de oevers en onder de Maas, bebouwing dicht op de Maas en een veerpont met betonnen veerstoeppen), wat rivierverruiming moeilijk maakt.

In deze flessenhals is de grindlaag van de Maasbodem bovendien zeer dun. Hieronder bevinden zich fijne zanden uit het tijdperk mioceen. Alle omstandigheden bij elkaar maken dat hier nadrukkelijk sprake is van een buitensporige risicolocatie. Het risico van het doorbreken van de grindlaag en het uitspoelen van de fijne zandlaag met diepe erosiekuilen tot gevolg is al in het MER Grensmaas (2003) en diverse latere studies onderkend en beschreven. Als beheersmaatregel zijn destijds in opdracht van Projectbureau Maaswerken bodem- en oeververdedigingen (BOB's) ontworpen die onderdeel van het Grensmaasproject werden. In 2005 is het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) Grensmaas vastgesteld. De genoemde BOB's zijn echter niet aangelegd. Het beschreven risico heeft zich in 2021 in de realiteit daadwerkelijk voorgedaan. Worden de juiste lessen hieruit wel getrokken?

Dienaangaande heb ik de volgende vragen:

- Waarom was er onvoldoende bodem- en oeververdediging op dit (bekende!) risicotraject aanwezig?
- Hoe groot was in juli 2021 het gevaar voor omwonenden en hoe dichtbij is een complete milieuramp geweest (m.b.t. de leidingen)? Is deze bijna-ramp geëvalueerd door u of door danwel met RWS? Kunt u deze en de rapportages en overlegverslagen aan ons overleggen?
- Waar eindigt de verantwoordelijkheid van het Waterschap m.b.t. de stabiliteit van de oevers nabij waterkeringen en waar begint de verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat als rivierbeheerder?
- In 2021 en 2022 zijn er herstelwerken uitgevoerd. Deze zijn vooral gericht geweest op het hernieuwde aanleg van de Maaskruising van de leidingen en het opvullen van de diepste erosiegaten. Zijn deze herstelwerken wel voldoende om herhaling te voorkomen?
- Is er een bodemverdediging over de lengte van de dunne grindlaag aangelegd om herhaling van uitspoeling van mioceen zand te voorkomen? Of zijn hier nu concrete plannen voor?
- Acht u de huidige situatie veilig? Hoe staan we er op dit traject voor als het om hoogwaterveiligheid gaat en welke plannen zijn er nog?
- Acht u het plan voor een nieuwe naftaleiding bij Meers niet op gespannen voet staan met het na te streven veiligheidsniveau? Is hierover contact met het bedrijf PPS, RWS, de Provincie Limburg en de gemeente Stein? Heeft of bent u bereid hiertegen stappen te ondernemen?
- Is er prioritaire aandacht voor de onveilige situatie van de residentie Casa Montana (twee woontorens) boven op een steile verdedigde oever zonder verdedigde bodem? Is over deze onveilige situatie met de gemeente Stein overleg geïnitieerd?
- Voldoet de bodem- en oeververdediging (BOB) bij Meers nog aan de noodzakelijke vereisten van dit moment en de nabije toekomst? Deze BOB is in 2007 op basis van de inzichten van destijds aangelegd. Intussen zijn er nieuwe klimaatinzichten, waardoor de maximale belasting mogelijk toeneemt, en het Grensmaasproject heeft zich ook verder ontwikkeld. Worden deze inzichten en ontwikkelingen volwaardig meegenomen?
- Zijn u nog meer risicolocaties bekend, waar (nog) geen passende maatregelen genomen zijn?

Marja Hilders,
fractievoorzitter van de AWP in het Waterschap Limburg
tel: 0618364978